

in.ihned.cz/sport

Většina sportů vznikla přirozeným vývojem: lidová zábava dostala pravidla. Je však jeden, jehož zrod je vpravdě unikátní. Byl vymyšlen na základě vědeckých poznatků.

Švýcarský lékař Hermann Brandt se v 60. letech minulého století zabýval výzkumem populárních týmových sportů. Strávil hodiny a hodiny se sportovci a snažil se najít nějaké pojítko mezi zraněními, která utrpěli při hře. Vyšel mu jednoznačný závěr: většina zranění při sportu je výsledkem pohybů, které jsou v rozporu s fyziologií, nebo následkem vzájemného kontaktu mezi sportovci.

Na rozdíl od většiny vědců Brandt ale nezůstal jen u svého zjištění. Rozhodl se vymyslet sport, který by postrádal agresivitu a zároveň plnil pedagogickou roli. Začátkem 70. let byl u cíle: vymyslel tchoukball.

Házená, volejbal, baskická pelota. Hlavně z těchto tří sportů si vzala nová míčová hra některé prvky. Podivný název je slovní složeninou: „ball“ (míč) a „tchouk“, což má být citoslovce zvuku, který vydává míč odražený od napjaté sítě. A tím se dostáváme k i samotnému principu hry.

Míč se musí odrazit od vypleteného rámu

Hrají proti sobě dvě družstva. Bud' na velkém hřišti (20x40 m), pak po devíti lidech. Nebo na malém (cca 20x15 m) a pak má každý tým šest hráčů. Na obou koncích hřiště stojí uprostřed šikmo nastavený vypletený rám (odrážedlo), kolem něj je vyznačena třímetrová půlkruhová zóna.

Úkolem týmu je trefit míčem konstrukci tak, aby se odrazil mimo zakázanou zónu a soupeř jej nechytil. Jenže, na každý útok jsou povoleny maximálně tři přihrávky. Míč se může odbíjet, házet, chytat, dovolena je hra hlavou a horní polovinou těla vůbec. Držet míč může hráč maximálně tři vteřiny a smí se jen třikrát do-

Tchoukball

„Vědecký“ sport

FOTO: ARCHIV

tknout země, a pozor: pokud stojí na obou nohách, je to jako by se dotkl dvakrát!

A tím omezení zdaleka nekončí. Nejenže je zakázán fyzický kontakt, ale nesmí se ani bránit ve střelbě či rozehrávce a dokonce ani v postavení. Bránící tým je tak odkázán především na hledání výhodné pozice pro chycení odraženého míče. Pokud se mu to podaří, může s míčem zaútočit na libovolné odrážedlo. Tady platí jedno omezení: na jeden rám se smí střilet maximálně třikrát.

Útočící družstvo může získat bod za úspěšnou střelu, ale bez šance není ani to bránící. To získává bod v případě chyb útočících: pokud vystřelený míč netrefí odrazovou plochu, pokud po odrazu spadne do zakázané zóny nebo mimo hřiště, anebo když se odrazí do hráče, který míč vystřelil. Tchoukbalový zápas se hraje 3x15 minut.

Hrát může každý

Velkou výhodou tchoukballu je, že ho lze hrát prakticky kdekoli – v halách, tělocvič-

nách i venku. Hrát mohou nejen čistě ženské nebo mužské týmy, ale také smíšené. Šířitelé tchoukballu zdůrazňují výchovný aspekt, a tudíž velmi podporují jeho provozování ve školách. Zvláště pro školní podmínky se hodí i monopolární varianta, tedy hra pouze na jedno odrážedlo (podobně jako se basketbal dá hrát při tréninku na jeden koš). Začít mohou již osmileté či devítileté děti, které mají již dostatečně vyvinutý cit pro míč.

A další výhoda? Hrát může kdokoli v vlastně okamžitě. Házet míč umí každý a netřeba dlouhého vysvětlování. Pravidla jsou jednoduchá. A to, že je zakázán jakýkoliv fyzický kontakt, jenom umožňuje, aby spolu či proti sobě hráli malí a velcí, anebo ženy a muži.

Není překvapením, že největší oblibu si získal tchoukball tam, kde byl vynalezen – ve Švýcarsku. To také hned v roce 1971 založilo společně s Francií Mezinárodní tchoukbalovou federaci (FITB). Dnes je hra rozšířena po 36 zemích šesti kontinentů. Třináct států jsou oficiálními členy federa-

ce. Velmi populární je sport na Tchaj-wanu, který letos bude hostit mistrovství světa.

Hlavní je krása a také elegance

Tchoukball dává přednost útočné hře a velmi eliminuje defenzivu, která dokáže některé sporty pěkně zošklivit (např. fotbal). Ostatně jedním z cílů tohoto sportu má být i krása. „Elegantní hra plodí elegantní hru,“ je koneckonců zakotveno v chartě, jakési společenské ústavě tohoto sportu. Ta dále nabádá k fair play, respektu k soupeři či podřízení se týmu. Jedna věta z charty může být poněkud kontroverzní, rozhodně však zní idealisticky: „Charta současně odmítá současného olympijského ducha pro jeho pokrytectví a nacionalistické chování, které podporuje.“ A velmi vznešeně zní i věta, kterou kdysi napsal zakladatel tchoukballu Hermann Brandt: „Cílem lidských fyzických aktivit není vytvářet šampióny, ale přispívat k budování harmonické společnosti.“ Ale tchoukball už je takový, nebo se o to alespoň snaží. ●

ADÉLA POLÁKOVÁ

INFORMACE

Czech National Tchoukball Federation
Spartakiádní 258/4
400 10 Ústí nad Labem
e-mail: blaha@pf.ujep.cz
<http://tchoukballove.mis-to.cz>

Mezinárodní federace tchoukballu (FITB)
www.tchoukball.org